

	<p>Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка</p> <p>Факультет української філології та журналістики Кафедра історії української літератури та компаративістики</p> <p>Силабус навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства»</p>
---	---

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА Мова викладання – українська.
Викладач	Волковинська Інна Вікторівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики.
Профайл викладача	https://ukrlit.kpnu.edu.ua/volkovynska-inna-viktorivna/
E-mail	innavolkovynska@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=692
Консультації	четвер 15.00–16.00 Місце проведення консультацій – 413 аудиторія (центральний корпус), платформи MOODLE, Google Meet.

2. Анотація до курсу

"Вступ до літературознавства" – дисципліна, яка теоретично і практично готує студентів до професійної діяльності. Курс ознайомлює із основними літературознавчими термінами і поняттями, формує системні уявлення про літературознавство та літературу, закладає ґрунтовні теоретико-методологічні основи для вивчення літературознавчих дисциплін, формує початкові навички наукового аналізу та оцінки літературно-художніх творів.

3. Мета і завдання курсу

Мета вивчення дисципліни – ґрунтовне засвоєння студентами першооснов та засад літературознавства як філологічної науки; систематизація літературознавчих відомостей, засвоєних у ЗОШ, формування у майбутніх філологів відповідних уявлень про специфіку художньої літератури як різновиду мистецтва слова; закріплення нових знань з теорії літератури; вироблення навичок наукового аналізу художніх творів; осягнення закономірностей літературного процесу.

Основні завдання дисципліни: надати студентам теоретичні знання з основ літературознавства та практичні уміння і навички їх застосування в ході аналізу літературно-художнього твору; навчити студентів співвідносити теоретичну та практичну складові в процесі вивчення художньої літератури.

Інтегральна компетентність: Здатність управляти складною спеціалізованою діяльністю та професійними практичними проектами в галузі філології (української лінгвістики, літературознавства) у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах із значним ступенем автономії, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово в різних комунікативних ситуаціях.
ЗК 05	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, переконливо аргументувати власні міркування.
ЗК 12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01	Усвідомлення структури та теоретичних основ філологічної науки (української лінгвістики, літературознавства).
СК 07	Здатність збирати, аналізувати, систематизувати та характеризувати мовні й літературні факти і процеси, що їх зумовлюють, та інтерпретувати тексти українською мовою.
СК 08	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією традиційних і сучасних напрямів лінгвістики та літературознавства для розв'язання професійних завдань.
СК 15	Спроможність системно та цілісно аналізувати творчий набуток українських письменників у площині розвитку духовної культури людства та в контексті літературних інтерпретацій і ремінісценцій в українському і світовому письменстві.

4. Результати навчання

Засвоєння курсу "Вступ до літературознавства" передбачає формування таких програмних результатів навчання:

ПРН 01	Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для ефективної міжкультурної комунікації.
ПРН 03	Організовувати процес свого навчання й самоосвіти, дотримуючись стандартів у сфері охорони здоров'я.
ПРН 06	Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.
ПРН 07	Розуміти основні проблеми філології (української лінгвістики, літературознавства) та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інновійних підходів.
ПРН 08	Знати й розуміти систему української мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови та літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 13	Аналізувати й інтерпретувати твори української та світової художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі, зокрема й у регіональному контексті, використовувати художню спадщину України для формування духовного світогляду людини та національної культури загалом.
ПРН 16	Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції спеціалізації «Українська мова та література», вміти застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 19	Мати навички участі в наукових дослідженнях у галузі філології (української лінгвістики, літературознавства), провадити їх, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- специфіку художньої літератури як особливого виду мистецтва;
- основні критерії художності літератури;
- поняття про зміст, внутрішню та зовнішню форми літературного твору;
- основні структурні елементи літературного твору;
- види та зразки аналізу літературного твору;
- специфіку літературного процесу;
- обсяг предмета літературознавства;
- основні та допоміжні галузі дисципліни, їх взаємозв'язок, формування поглядів на літературу, її роль та призначення;
- зв'язок літературознавчої науки з такими гуманітарними дисциплінами як історія, соціологія, філософія, естетика, мовознавство, фольклористика;
- основні етапи розвитку літературознавства, літературознавчі школи від ідей античної поетики до літературознавчих концепцій ХХ – початку ХХІ ст.;
- вклад українських учених у розвиток світової літературознавчої думки;
- визначення та принципи взаємодії основних літературознавчих термінів;
- образний характер художньої літератури, типи художніх образів;
- єдність змісту і форми в художньому творі;
- основні елементи змісту: тема, ідея, проблема, пафос;
- формотворчі складники художньої літератури: мотив, сюжет, композиція та ін;
- систему художньої мови на фонемному, лексичному та синтаксичному рівнях;
- засоби версифікації: квантитативна, силабічна, силабо-тонічна, тонічна системи віршування, народнопісенний вірш та верлібр, національні особливості версифікації: характер Шевченкового віршування, український верлібр;
- генологію: поняття про роди і жанри літератури, зв'язок жанру і стилю, класифікація та дифузія жанрів;
- поняття про літературний процес, особливості літературних напрямів, стилів, течій (естетичні риси, суспільно-історичні та філософсько-психологічні засади, своєрідність, місце й час зародження і розвитку);

уміти:

- активно володіти літературознавчою термінологією;
- аналізувати художній твір як естетичний об'єкт з огляду на його місце в літературному процесі;
- визначати особливості змісту та форми літературного твору в їх взаємодії;
- визначати стильові особливості літературного твору;
- коментувати засоби зображення світу й людини в ньому;
- визначати способи і прийоми типізації та індивідуалізації літературних характерів;
- аналізувати складові композиції, сюжету;
- ідентифікувати засоби виразності художнього мовлення на різних рівнях та визначати їх функціональну роль;
- визначати ритміко-інтонаційні особливості поетичного твору;
- визначати специфіку епічного, ліричного, драматичного творів;
- диференціювати основні форми наступності та новаторства;
- характеризувати головні літературні напрями, течії та школи;

мати навички

- аналізу художнього твору на усіх його структурних рівнях;

літературної полеміки стосовно теоретичних проблем та аналізу художнього твору.

5. Формат курсу

Очний курс із елементами дистанційного навчання в системі Moodle, а також із можливістю застосування сервісів для online-зустрічей.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
Освітньо-професійна програма, спеціальність, спеціалізація	Українська мова і література, 035 Філологія 035.01 Українська мова та література
Рік навчання / рік викладання	перший
Семестр вивчення	перший
Кількість кредитів ЄКТС	4
Загальний обсяг годин	120
Кількість годин навчальних занять	60
Лекційні заняття	30
Практичні заняття	30
Самостійна та індивідуальна робота	60
Форма підсумкового контролю	екзамен

7. Пререквізити та кореквізити курсу

Курс "Вступ до літературознавства" безпосередньо розпочинає комплексне формування професійних компетенцій студента і пов'язаний з подальшим вивченням дисциплін літературознавчого циклу.

Дисциплінами-кореквізитами є "Історія української літератури", "Українська література у світовому контексті", "Фольклор".

8. Технічне й програмне забезпечення, обладнання

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання проєктора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення презентацій у форматі MS Power Point або інших. Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE.

9. Політика курсу

Відвідування занять. Очікується, що студенти відвідуватимуть лекційні та практичні заняття. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1kXGZVxEIcG0Cmy33EvqF2c2E7hGHUrT8/view>) та етичних норм поведінки.

Очікується, що студенти дотримуватимуться термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. За несвоєчасно подані роботи / завдання (з порушенням визначених термінів) знижуватимуться бали.

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання модульної контрольної роботи (МКР) або самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Очікується, що студенти поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього практичного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання студентом питань плану. Відпрацювання пропущеного

практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття й виконання запланованих практичних завдань.

Очікується, що студенти не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view) та Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1nVC6hDHeT4WxNS5c45xybMiWBEVDbGpb/view>).

Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента і фактів списування є підставою для її незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури здобувачі першого рівня можуть послуговуватися бібліотекою університету, кафедри історії української літератури та компаративістики та інтернетними ресурсами. Здобувачі заохочуються до використання літератури, якої немає з-поміж рекомендованої.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачами здійснюється під час лекційних і практичних занять (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо). Очікується, що здобувачі першого рівня будуть задавати викладачам запитання, цікавитися додатковими відомостями й сучасними науковими знаннями з курсу.

Викладачі щотижня проводять консультації.

10. Схема курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	зокрема				
		лк	пз	лз	інд.	с.р.
Змістовий модуль 1. Вступ до літературознавства						
Тема 1. Вступ до літературознавства як навчальна дисципліна. Структура і мета курсу.	5	2	-	-	-	3
Тема 2. Література серед інших видів мистецтв.	5	2	-	-	-	3
Тема 3. Літературний твір і його складові.	5	2	-	-	-	3
Тема 4. Зміст літературного твору та його компоненти.	8	2	2	-	-	4

Тема 5. Художній образ як модель естетичної реальності.	9	2	2	-	-	5
Тема 6. Сюжет і фабула літературного твору.	8	2	2	-	-	4
Тема 7. Композиційна організація літературного твору.	8	2	2	-	-	4
Тема 8. Мова художнього твору.	15	4	4	-	-	7
Тема 9. Основи віршування.	20	4	8	-	-	8
Тема 10. Жанрово-родова специфіка літературного твору.	9	2	2	-	-	5
Тема 11. Літературний процес. Поняття літературного стилю.	17	4	8	-	-	5
Тема 12. Основи літературознавчого аналізу художнього твору.	11	2	-	-	-	9
Разом годин	120	30	30	-	-	60

11. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Підсумкова оцінка
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	40	100
30 балів	20 балів	10 балів		

Поточний контроль (30 балів)

Контроль якості підготовки здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями): https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12.

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота (10 балів)

Перевірку питань й завдань самостійної роботи, які студенти готують на практичні заняття, здійснює викладач, який їх проводить. Їх оцінювання є складником загальної оцінки, що виставляється студенту на практичному занятті.

Контроль за іншими видами самостійної роботи викладач здійснює на консультаціях.

До того ж, самостійна робота передбачає опрацювання матеріалу лекційних занять, попередню підготовку до практичних занять; виконання завдань і вправ в позааудиторний час; підготовку до обговорення окремих теоретико-практичних тем; самостійне вивчення окремих теоретичних тем курсу; підготовка до написання модульної контрольної роботи; відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій кафедри); підготовка до складання іспиту.

Студенти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

СР 10 балів	«задовільно»	6-7
	«добре»	8-9
	«відмінно»	10

Модульна контрольна робота (20 балів)

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

МКР 20 балів	«задовільно»	12 – 14
	«добре»	15 – 17
	«відмінно»	18 – 20

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до іспиту. Вони складають екзамен після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю.

Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Якщо студент ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

Підсумковий рейтинг з кредитного модуля (дисципліни)

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок студента на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них.

12. Основна література

1. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навчальний посібник. Київ: ВЦ "Академія", 2011. 336 с.
2. Галич О.А. Вступ до літературознавства: підручник для студ. вищ. навч. закл. Луганськ: Вид-во «ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. 288 с.
3. Моклиця М. Основи літературознавства: навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники. 2002. 192 с.
4. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. 2-е вид., випр. і доповн. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2003. 448 с.
5. Ференц Н.С. Основи літературознавства. Київ: Знання, 2011. 432 с.

13. Додаткова література

1. Баррі П. Вступ до теорії : літературознавство і культурологія / пер. з англ. О. Погинайко. Київ : Смолоскип, 2008. 360 с.
2. Білоус П.В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості : лекції. Житомир : Рута, 2009. 336 с.
3. Бланшо М. Простір літератури / пер. з франц.Л. Кононович. Львів : Кальварія, 2007. 27 с.
4. Бовсунівська Т. Когнітивна жанрологія і поетика : монографія. Київ, 2010. 180 с.
5. Волковинська І.В. Від аналізу до інтерпретації: проблеми тлумачення художнього твору: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ "Друкарня "Рута", 2018. 87 с.
6. Вступ до літературознавства. Хрестоматія : навч. посібник / упоряд. Н. Бернадська. Київ: Освіта, 1995. 312 с.
7. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика. Дрогобич : Відродження, 2008. 488 с.
8. Іванишин П. В. Теорія будови та інтерпретації літературного твору : навчальний посібник. Дрогобич : РВВ ДДПУ, 2009. 78 с.
9. Качуровський І. Метрика. Київ : Знання, 1994. 118 с.
10. Качуровський І. Строфіка. Київ : Знання, 1994. 124 с.
11. Качуровський І. Фоніка. Київ : Знання, 1994. 128 с.
12. Костенко Н. В. Українське віршування ХХ століття. Київ : Либідь, 1993. 232 с.
13. Літературознавча енциклопедія : у двох томах / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ : ВЦ "Академія", 2007. (Енциклопедія ерудита).
14. Мітосек З. Теорії літературних досліджень / пер. з пол. В. Гуменюк. Сімферополь : Таврія, 2005. 408 с.
15. Орлова О.В., Орлов О.П. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навчально-методичний посібник для підготовки здобувачів освітнього ступеня "бакалавр" галузь знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта "Мова і література (англійська/німецька)". Полтава : ПНПУ, 2020. 134 с.
16. Русін Р. Художній образ: від класики до постмодерну : монографія. Київ : Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2015. 206 с.
17. Семенюк Г.Ф., Гуляк А.Б., Бондарева О.Є. Версифікація: теорія і практика віршування. Київ : ВГЦ "Київський університет", 2008. 304 с.
18. Словник тропів і стилістичних фігур / автор-уклад. В. Святовець. Київ: ВЦ «Академія», 2011. 176 с.

14. Рекомендовані джерела інформації:

1. Наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського (URL: <http://www.nbuv.gov.ua>).
2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича (URL: <http://www.library.univ.kiev.ua>)
3. Львівська наукова бібліотека імені Василя Стефаника НАН України (URL: www.lsl.lviv.ua).
4. Електронна бібліотека "Diasporiana" (URL: [http://diasporiana.org.ua/category / literaturoznavstvo](http://diasporiana.org.ua/category/literaturoznavstvo)).
5. Збірник "Літературознавчі студії" Інституту філології Київського національного університету імені Т. Шевченка (URL: [http://philology.knu.ua /node/309](http://philology.knu.ua/node/309)).